

NEONLICHT 2

02.05–31.05.12

Ian Hamilton Finlay in het archief Paul De Vree.

<http://ensembles.org/305>

De Schotse dichter-uitgever en beeldend kunstenaar Ian Hamilton Finlay (1925-2006) is een boegbeeld van de concrete en de visuele poëzie. In 1958 richt deze plastische en poëtische autodidact The Wild Hawthorn Press op, die zich toelegt op de publicatie van zijn prenten, kaarten en boekjes. Daarnaast fungeert de pers als uitgever van Finlays 'tijdschrift' voor concrete en visuele poëzie POTH (Poor. Old.Tired.Horse), waarvan tussen 1961 en 1967 vijftientig nummers verschijnen, gevuld met werk van Finlay en andere dichters en grafici. In 1966 vangt hij in Stonypath (omgeving van Edinburgh) aan met de aanleg van zijn 'filosofische tuin' ('Little Sparta'), die hij, naar speelse analogie met de pittoreske landschapstuinen van de 18de eeuw, stoffeert met tekstuele en sculpturale ingrepen. Waar zijn vroege werk nog sterk aansluit bij de neo-avant-gardistische praktijken van de concrete poëzie, duiken er gaandeweg ook foto's in op en sluipen er in de late jaren '60 en de jaren '70 meer en meer (kunst)historische en literaire referenties binnen in zijn werk. In de loop van de jaren '80 zal Ian Hamilton Finlay zich als beeldend kunstenaar profileren, maar hij blijft ondertussen aan de lopende band kunstenaarsboekjes en grafisch werk uitbrengen, vaak in samenwerking met andere kunstenaars. Naast aan de de natuur en de tradities van het landschap, duiken in zijn werk (ironische) referenties op aan 'kritieke' periodes als de Verlichting, de Franse Revolutie en de Terreur, de historische avant-garde en de Tweede Wereldoorlog. Daarnaast vormen de zee en de scheepvaart een rode draad in zijn rijke plastische en poëtische oeuvre. Kenmerkend voor de gedrukte output van Finlay is zijn experimentele omgang met de typografische en materiële aspecten van het boek. Daarbij getuigt hij van een grondige kennis van de tradities van het medium. Bepaalde titels, zoals de 'Canal Stripe Series' en de 'Ocean Stripe Series', suggereren een inhoudelijke en/of vormelijke samenhang. Bijzonder innovatief zijn de zogenaamde 'standing poems' (concrete gedichten op karton om te plooien en rechtop te zetten) en de 'kinetic books' (boekjes waarbij de auteur experimenteert met de sequentie van de bladzijden waardoor de publicatie een coherent kunstwerk in boekvorm is). Formaat, papierkeuze, typografie en layout van Finlays boekjes ogen bijzonder doordacht en geraffineerd. Sommige werden zelfs met de hand gezet en op de handpers gedrukt. Tegelijkertijd zijn deze 'booklets' door hun bescheiden afmetingen en relatief grote oplage niet uitsluitend bedoeld voor kapitaalkrachtige bibliofielen, maar worden ze, integendeel, via de post naar de respondenten van zijn netwerk verstuurd. Een van deze respondenten is Paul De Vree, met wie Finlay vanaf 1966 een intense briefwisseling voert en publicaties uitwisselt. Vreemd genoeg publiceert De Vree enkel in POTH 12, terwijl het werk van de Schot sinds 1965 toch enkele malen zal verschijnen in De Tafelronde.

Getoonde documenten en publicaties:

- Standing poem I (Pear/Apear), n.p., n.d. (1963) (met handgeschreven aanwijzingen van IHF aan PDV)
- Telegrams from my Windmill, Wild Hawthorn Press, Edinburgh, 1964 (met opdracht van IHF aan PDV)
- Canal Stripe Series 3, Wild Hawthorn Press, Edinburgh, 1964 (met opdracht van IHF aan PDV)
- Canal Stripe Series 4, Wild Hawthorn Press, Edinburgh, 1964 (met opdracht van IHF aan PDV)
- First Suprematist Standing Poem, Wild Hawthorn Press, n.p., n.d. (1965)
- Cythera, Wild Hawthorn Press, Salamander Press, Edinburgh, 1965 (met opdracht van IHF aan PDV)
- Glasgow Beasts, Fulcrum Press, London, The Wild Flounder Press, 1965, fifth edition (papercuts by John Picking, Pete McGinn designer) (met opdracht van IHF aan PDV)
- Ocean Stripe Series 2, Wild Hawthorn Press, 1965 (met opdracht van IHF aan PDV)
- Ocean Stripe Series 3, Wild Hawthorn Press, 1965 van I (met opdracht HF aan PDV)
- Ocean Stripe Series 4, Wild Hawthorn Press, 1966 (with Emil Antonucci) (met opdracht van IHF aan PDV)
- Ocean Stripe Series 5, Tarasque Press, Nothingham, n.d. (1967) (met opdracht van IHF aan PDV)
- 6 Small Songs in 3's (linocuts by Zeljko Kujundzic), Wild Hawthorn Press, Salamander Press, 1966 (met opdracht van IHF aan PDV)
- 6 Small Pears for Eugen Gomringer, Wild Hawthorn Press, Edinburgh, 1966 (ex.32/100) (met opdracht van IHF aan PDV)
- Autumn Poem, Wild Hawthorn Press, Salamander Press, 1966 (with photographs by Audrey Walker) (met opdracht van IHF aan PDV)
- Stonechats, The Wild Hawthorn Press, Salamander Press, Edinburgh, 1967 (met opdracht van IHF aan PDV)
- Acrobats, Tarasque Press, n.p., 1968 (met opdracht van IHF aan PDV)
- 4 Sails, Chelsea School of Art School of Graphics, n.d.
- Poor.Old.Tired.Horse (POTH) nrs 9; 10; 11; 13; 14; 15; 16; 18; 19; 20; 21; 23; Wild Hawthorn Press, Edinburgh, n.d. (1961-1967)
- Wild Hawthorn Press Winter '66/'67 list
- Drie brieven van IHF aan PDV (typoscript op gekleurd papier, waarvan één met concrete poëzie ter publicatie in De Tafelronde; ongedateerd, maar, afgaand op de inhoud, 1966)

NEONLICHT is een reeks vitrinepresentaties waarin elke maand een cruciale figuur uit de wereld van de concrete, sonore en visuele poëzie belicht wordt. Dit gebeurt aan de hand van documenten uit het archief van dichter-criticus-uitgever PAUL DE VREE (1909-1982). De reeks, die kadert in een onderzoeksproject van kunsthistoricus Johan Pas, culmineert dit najaar in een archieftentoonstelling en een publicatie waarin De Vree's poëtische, plastische en kritische output in dialoog wordt gebracht met die van de meest markante figuren uit zijn neo-avant-gardenetwerk. Neonlicht 1 (april 2012) was gewijd aan Henri Chopin.